

Motion till riksdagen

1988/89:Sf202

av Stina Gustavsson och Kersti Johansson (båda c)

Avbyttarservice för gravida lantbrukarkvinnor

I många lantbruksföretag delar man och hustru på arbetsuppgifterna. För de företag där arbetsinsatsen omfattar mer än en årsarbetstid om 1 600 timmar är detta i flertalet fall en förutsättning för att familjen ska få en rimlig utkomst.

Lantbrukaryrket är fysiskt påfrestande. För de unga lantbrukarkvinnorna innebär det tunga arbetet och den krävande arbetsmiljön problem, särskilt i samband med graviditet. Enligt lantbruksregistret uppgår antalet lantbruksföretag med brukare under 40 år, som kräver mer än en årsarbetsinsats, till ca 8 000. Utifrån dessa fakta kan antalet födselar uppskattas till 1 000–1 500 per år.

Med dagens avbyttarsystem är det möjligt att få hjälp med avbyttare under 60 dagar till en särskild havandeskapstaxa som för när är högst 400 kr per dag för ej abonnenter och högst 340 kr för abonnenter i avbyttartjänsten. För lantbrukarfamiljen innebär detta emellertid ofta en betydande merkostnad eftersom den genomsnittliga ersättningen från föräldraförsäkringen klart understiger detta belopp. Det är inte heller tillräckligt med 60 dagars ledighet vid havandeskap om man är lantbrukarhustru eftersom dessa dagar i normalfallet behöver tas ut redan före födseln pga det tunga arbetet. Det är rimligt att räkna med att det även under den följande föräldraledigheten behövs en avbyttare för att normala arbetsvillkor skall kunna uppfyllas. Ett minimum är att avbyttare skall kunna anlitas under halva föräldraledigheten. Som jämförelse kan nämnas att man i Norge ger bidrag från samhället vid havandeskap under totalt 155 dagar och att kostnaden för avbyttare ersätts med 183–550 Nkr/dag. Avlösningen får ske under tiden 12 veckor före beräknad födsel och 22 veckor efter födseln. I Finland ges vikariehjälp under 200 dagar. Rätten till vikarie börjar 35 dagar före beräknad födsel. Avgiften som lantbrukaren betalar utgör högst 2 000 Fmk/mån.

Med hänsyn till den fysiskt ansträngande arbetsmiljön som gravida lantbrukarkvinnor arbetar i anser vi det angeläget att föräldraförsäkringen innehåller en regel om rätt att erhålla avbyttare till en taxa motsvarande ersättningen. Kostnaden skulle då komma att delas mellan de kollektiva medel som satsas i avbyttarverksamheten och socialförsäkringssystemet.

Vi anser att detta i allra högsta grad också är en jämställdhetsfråga för att även lantbrukaryrket skall kunna utövas av kvinnor. I olika sammanhang har från de unga lantbrukarkvinnorna framförts krav på åtgärder för att komma tillrätta med de problem som vi här har pekat på.

Enligt vår mening måste således reglerna i föräldraförsäkringen komplet-

teras med rätten för lantbrukarkvinnor att i samband med havandeskap
erhålla avbytare till samma taxa som ersättningen för föräldraförsäkringen,
avseende såväl havandeskapspenning som föräldrapenning.

Mot. 1988/89
Sf202

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i
motionen förordats om komplettering av föräldraförsäkringen avse-
ende avbytarerservice för gravida lantbrukarkvinnor.

Stockholm den 12 januari 1989

Stina Gustavsson (c)

Kersti Johansson (c)